

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
URED ZASTUPNIKA REPUBLIKE HRVATSKE
PRED EUROPSKIM SUDOM ZA LJUDSKA PRAVA
Zagreb, 12. kolovoza 2026.

Analiza presude

Gospočić protiv Hrvatske
zahtjev br. 18827/21

povreda čl. 10. Konvencije – sloboda izražavanja

***Osuda podnositeljice za teško sramoćenje u kaznenom postupku
u kojem nije proveden test balansiranja između suprotstavljenih prava
i pogrešno su primijenjeni konvencijski standardi bila je uzrok povrede prava na slobodu
izražavanja***

Europski sud za ljudska prava (dalje: Europski sud), zasjedajući u odboru od tri suca, donio je 17. lipnja 2025. presudu kojom je utvrdio povredu prava na slobodu izražavanja (članak 10. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (dalje: Konvencija)), zbog kaznene osude podnositeljice za kazneno djelo teškog sramoćenja.

Tijekom 2016. podnositeljica je protiv susjeda S.G. i Z.G. podnijela više prijava različitim tijelima, uključujući tijela lokalne samouprave i inspekcijske službe osporavajući zakonitost obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva za uzgoj jelena lopatara, korištenje javnog puta te zbog izloženosti buci i neugodnim mirisima koji su dolazili s tog gospodarstva. Nijedno od tijela kojima se obratila nakon provedenih nadzora nije utvrdilo nepravilnosti.

Pozvana u geodetski ured u vezi izmjere poljoprivrednog gospodarstva svojih susjeda, podnositeljica je, u prisutnosti triju osoba, iznijela niz tvrdnji o S.G. i Z.G., navodeći, *inter alia*, da su „kriminalci“, „mafijaši“ te da su korumpirani i povezani s lokalnim vlastima radi činjenja nezakonitih radnji. Na temelju tih navoda S.G. i Z.G., kao privatni tužitelji, pokrenuli su protiv podnositeljice kazneni postupak zbog kaznenog djela protiv časti i ugleda. Općinski sud u Zlataru proglasio je podnositeljicu krivom za kazneno djelo teškog sramoćenja i izrekao joj uvjetnu novčanu kaznu od 3.000,00 HRK. Županijski sud u Varaždinu potvrdio je osuđujuću presudu. Predmetni sudovi su utvrdili da su sporne izjave predstavljale činjenične tvrdnje podobne naštetiti ugledu privatnih tužitelja, osobito imajući u vidu da stranke žive u manjoj sredini, te da je podnositeljica postupala s neizravnom namjerom. U ustavnoj tužbi podnositeljica je, između ostalog, isticala povredu prava na slobodu izražavanja, navodeći da kazneni sudovi nisu razlikovali činjenične tvrdnje od vrijednosnih sudova te da nije utvrđeno da su privatni tužitelji pretrpjeli štetu. Ustavni sud odbacio je ustavnu tužbu kao očigledno neosnovanu, zbog nepostojanja pretpostavki za meritorno odlučivanje.

Pred Europskim sudom podnositeljica je prigovorila da je njezina osuda za kazneno djelo teškog sramoćenja predstavljala povredu njezinog prava na slobodu izražavanja.

Dopuštenost

Zastupnica Republike Hrvatske prigovorila je da sporne izjave koje je podnositeljica dala u geodetskom uredu predstavljaju nepristojan i bestidni govor. Svrha takvog govora nije bila izražavanje mišljenja, primanje i prenošenje informacija ili davanje kritičkih primjedbi i zapažanja koji uživa zaštitu članka 10. Konvencije, pa je stoga zahtjev podnositeljice nespojiv *ratione materiae* s Konvencijom.

Europski sud je ponovio načela utvrđena u predmetima [Rujak protiv Hrvatske \(odl.\)](#), (br. 57942/10, st. 25.–31., 2. listopada 2012.) i [Mesić protiv Hrvatske](#)¹, (br. 19362/18, st. 33.–35., 5. svibnja 2022.), u kojima je naveo da se zaštita iz članka 10. Konvencije proteže na izražavanje mišljenja, na primanje i širenje informacija i ideja, uključujući i one koje mogu vrijeđati, šokirati ili uznemiriti, jer su takvi zahtjevi pluralizma i tolerancije bez kojih nema „demokratskog društva“. Zaštita stoga obuhvaća činjenične tvrdnje i vrijednosne sudove, osobito kada doprinose javnoj raspravi. Nisu svi oblici govora obuhvaćeni zaštitom članka 10. Konvencije, pa izjave koje nemaju stvarnu komunikacijsku funkciju, već im je jedina svrha vrijeđanje, mogu pasti izvan njegova dosega. Također, članak 10. Konvencije ne može se tumačiti suprotno članku 17. Konvencije, koji iz zaštite isključuje izražavanje usmjereno protiv temeljnih vrijednosti Konvencije, poput poticanja mržnje ili nasilja, pri čemu se ta odredba primjenjuje samo u iznimnim i krajnjim slučajevima.

Primjenjujući navedena načela na predmet podnositeljice te uzimajući u obzir kontekst u kojem su sporne izjave dane, Europski sud nije prihvatio prigovor da je riječ isključivo o bezobzirnom vrijeđanju lišenom svake komunikacijske svrhe. Sud je ocijenio da je podnositeljica, iako na uvredljiv način, primarno nastojala izraziti svoje nezadovoljstvo radom predmetnog poljoprivrednog gospodarstva i izostankom, prema njezinu shvaćanju, odgovarajuće reakcije nadležnih tijela. Stoga je odbio prigovor Zastupnice Republike Hrvatske te zahtjev proglasio dopuštenim.

Osnovanost

Europski sud je utvrdio da je kaznena osuda podnositeljice zbog teškog sramoćenja S.G. i Z.G. predstavljala miješanje u njezino pravo na slobodu izražavanja. Ocjenjujući opravdanost takvog miješanja, Sud je zaključio da je isto bilo **zakonito** jer je kazneno djelo teškog sramoćenja bilo propisano Kaznenim zakonom² te **sljedilo legitiman cilj** - težilo zaštititi ugled susjeda podnositeljice.

U odnosu na nužnost miješanja, Europski sud je utvrđivao jesu li hrvatski sudovi uspostavili pravičnu ravnotežu između dviju vrijednosti zajamčenih Konvencijom – slobode izražavanja (članak 10.) i prava na poštovanje privatnog života (članak 8. Konvencije).

Obje vrijednosti uživaju jednaku zaštitu, zbog čega ishod spora u načelu ne ovisi o tome je li zahtjev podnesen s aspekta slobode izražavanja ili zaštite prava na poštovanje privatnog života. Umjesto toga, potrebno je provesti uravnoteženo vaganje tih prava u svjetlu okolnosti svakog konkretnog predmeta, uzimajući u obzir postojanje dostatne činjenične osnove i posljedice za osobe na koje se odnose, narav osporenih izjava i kontekst u kojem su izrečene

¹ Analiza presude dostupna je na [web stranici Ureda zastupnika](#).

² Članak 148. st. 2. Kaznenog zakona (Narodne novine 125/11, 144/12, 56/15 i 61/15)

kao i ozbiljnost izrečenih sankcija ([Miljević protiv Hrvatske](#)³, br. 68317/13, st. 48.- 52., 56.-59. i 66.-67., 25. lipnja 2020.).

Primjenjujući navedene kriterije na predmet podnositeljice, Europski sud je istaknuo da domaći redovni sudovi kao i Ustavni sud – nisu proveli test balansiranja između prava na slobodu izražavanja podnositeljice i prava na zaštitu ugleda njezinih susjeda. Temeljili su svoje odluke na činjenici da su izjave podnositeljice zahtjeva mogle nanijeti štetu časti i ugledu njezinih susjeda, bez razmatranja njihovog sadržaja ili konteksta u kojem su izgovorene. Ustavni sud samo je općenito napomenuo da je potrebno provesti test balansiranja između dva suprotstavljena prava i, bez da je sam proveo takav test, proglasio je prigovor podnositeljice zahtjeva nedopuštenim. Takvo ograničeno ispitivanje Sud je ocijenio problematičnim samo po sebi ([Milisavljević protiv Srbije](#)⁴, br. 50123/06, st. 38., 4. travnja 2017.) te je oslanjajući se na kriterije razvijene u svojoj praksi ukazao na propuste koji su počinili nacionalni sudovi.

(i) Postojanje dostatne činjenične osnove i posljedice za osobe na koje se izjave odnose

Osobitu važnost Europski sud pridodao je pitanju stvarne mogućnosti podnositeljice da u nacionalnom postupku dokaže činjenične osnove za svoje navode. Naime, takva mogućnost predstavlja postupovno jamstvo okrivljenika u postupcima zbog povrede časti i ugleda koje treba uzeti u obzir pri ocjenjivanju razmjernosti miješanja ([Morice protiv Francuske \[VV\]](#), br. 29369/10, st. 155., ESLJP 2015.). U tom je pogledu Sud bio svjestan da je prema tada važećem Kaznenom zakonu obrana istinitosti bila isključena kada sporne izjave uključuju osobne i obiteljske okolnosti. Sukladno stajalištu Općinskog suda u Zlataru, navedena iznimka bila je primjenjiva u predmetu podnositeljice, zbog čega joj nije bilo dopušteno dokazivati istinitost svojih navoda niti postojanje ozbiljnih razloga zbog kojih je povjerovala u njihovu istinitost. Međutim, takvo stajalište nije bilo popraćeno dostatnim obrazloženjem. Stoga je, iako su sporne izjave bile uvredljive i mogle naštetiti ugledu susjeda podnositeljice, Europski sud doveo u pitanje jesu li hrvatski sudovi primjereno procijenili odnos između težine navoda i ograničenja prava obrane podnositeljice.

(ii) Narav osporenih izjava i kontekst u kojem su izrečene

Izjave podnositeljice, iako nesumnjivo uvredljive, izrečene su u vrlo ograničenom kontekstu – pred svega tri osobe u privatnom geodetskom uredu. Upravo tu okolnost, prema ocjeni Europskog suda, nacionalni sudovi nisu uzeli u obzir jer su propustili provesti odgovarajući test razmjernosti u svjetlu konkretnih okolnosti ovog predmeta. Sud je dodatno istaknuo da domaći sudovi nisu razmotrili bi li u takvim okolnostima građanskopravna sredstva bila dostatna za zaštitu ugleda susjeda ([Kanellopoulou protiv Grčke](#), br. 28504/05, st. 38., 11. listopada 2007.).

(iii) Ozbiljnost izrečenih sankcija

Europski sud je uzeo u obzir da je postupak bio kaznene naravi te da je rezultirao osudom i upisom u kaznenu evidenciju podnositeljice. Iako novčana kazna sama po sebi nije bila visoka, predstavljala je mjesečni prihod podnositeljice, uz dodatnu prijetnju zatvorskom kaznom u slučaju neplaćanja. Sud je ponovio da kaznene sankcije po svojoj naravi imaju

³ Sažetak presude dostupan je na [web stranici Ureda zastupnika](#).

⁴ Sažetak presude dostupan je i na [hrvatskom jeziku](#).

odvraćajući učinak na ostvarivanje slobode izražavanja, neovisno o tome jesu li uvjetne, te je zaključio da priroda i težina izrečene kazne nisu bile razmjerne legitimnom cilju koji se nastojao postići (*Cumpăna i Mazăre protiv Rumunjske* [VV], br. 33348/96, st. 116., ESLJP 2004-XI).

Zaključak

Slijedom svega navedenog, Europski sud je zaključio da hrvatski sudovi nisu primijenili standarde razvijene u praksi Suda u odnosu na članak 10. Konvencije i nisu postigli pravednu ravnotežu između prava na slobodu izražavanja podnositeljice zahtjeva i suprotstavljenog prava na zaštitu ugleda njezinih susjeda. Prekoračivši ono što predstavlja nužno miješanje u demokratskom društvu hrvatski sudovi neopravdano su ograničili pravo na slobodu izražavanja podnositeljice zbog čega je došlo do povrede članka 10. Konvencije.

Za utvrđenu povredu Europski sud je podnositeljici dodijelio 2.600 EUR po osnovi naknade neimovinske štete te dodatnih 890 EUR na ime troškova i naknada.

Ovu analizu izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Analiza ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te nije obvezujuća za taj Sud.

© 2026. Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava